

המטרה של העבודה הנוכחית הייתה לבחון את הקשר בין סימפטומים אוטיסטיים בקרב אוכלוסייה רגילה בישראל, לבין דיווח עצמי על חרדה חברתית. לשם בדיקת השערה זו, 60 נבדקים במחקר ענו על שני שאלונים – שאלון הבוחן את המידה בה האדם מתאפיין בתסמינים אוטיסטיים ושאלון הבוחן את מידת החרדה החברתית. בהתאם להשערת המחקר, נמצא קשר חזק בין השניים – אנשים אשר התאפיינו ביותר בתסמינים אוטיסטיים, דיווחו על רמות חרדה חברתית גבוהות יותר. הממצאים של מחקר זה מחזקים את הסברה כי קיימת קו-מורבידיות בין שתי הפרעות אלו. מחקרי המשך עשויים להתמקד בהשלכות של ממצא זה, ובמיוחד בקשר בין קומורבידיות זו לבין תפקוד בחברה.

1. סקירת ספרות

1.1. אוטיזם ותכונות אוטיסטיות באוכלוסיה הכללית

אוטיזם, או הפרעת הספקטרום האוטיסטי – (Autistic Spectrum Disorder - ASD) הינה הפרעה ממקור נוירולוגי והיא מכונה לפעמים גם הפרעה התפתחותית נרחבת (Pervasive Developmental Disorder – PDD). בבסיס הלקויות והקשיים של ילדים ואנשים עם אוטיזם משוער כי נמצאות לקויות נוירולוגיות אשר באות לידי ביטוי בלקויות בתחומים תקשורתיים, לקויים בתחום החברתי וגם לקויים התנהגותיים.

הפרעת הספקטרום האוטיסטי (ASD) מתארת מגוון רחב של תסמינים, כולל קושי באינטראקציה חברתית ומיומנויות תקשורת, כמו גם התנהגות חזרתית (American Psychiatric Association, 2013). על פי האבחון של המדריך הסטטיסטי של הפרעות נפשיות, מהדורה חמישית (DSM-5), לאנשים עם אוטיזם יש נטייה להגיב בצורה לא הולמת במהלך שיחה, וחוסר יכולת לבנות מערכות יחסים (American Psychiatric Association, 2013). לעתים קרובות הם עוסקים בסדרה של התנהגויות לא שיגרתיות ומפתחים אובססיות לא הולמות לגבי פריטים מסוימים (American Psychiatric Association, 2013). בני אדם עם אוטיזם מתאפיינים פעמים רבות גם במגוון רחב של תפקודים קוגניטיביים, החל ממוגבלות שכלית קשה ועד אינטליגנציה מעולה (Fakhoury, 2015). עם זאת, ה-DSM-5 אינו מחשיב עיכובים ברכישת שפה להיות כחלק מתסמיני הליבה של אוטיזם מכיוון שמאפיין זה אינו אוניברסלי לאנשים עם הפרעה זו (American Psychiatric Association, 2013).

מדריך ה-DSM-5 (Disorders Diagnostic and Statistical Manual of Mental) -מגדיר 5 קריטריונים לקביעת האבחנה של לקות על הרצף האוטיסטי (Autistic Spectrum Disorder):

א. הקריטריון הראשון שצריך להתקיים קשור ליכולות החברתיות של הילד. על מנת להיות מוגדר על הרצף האוטיסטי, חייב להתקיים חסך מתמיד בתקשורת חברתית מילולית ולא מילולית ובאינטראקציה בין-אישית במספר הקשרים:

1. הדדיות רגשית - חברתית (חסך או קושי בניהול שיחה, שיתוף רגשי, יכולת ליזום או להגיב ליוזמות חברתיות. קושי לקיים שיחה, לחלוק תחומי עניין, רגשות או תחושות.

2. תקשורת לא מילולית לצורך קיום אינטראקציה חברתית (קשיים באינטגרציה בין תקשורת מילולית ובלתי מילולית, לקויות בקשר עין, שימוש לא תקין או העדר הבעות פנים ומחוות לא מילוליות.